

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

METODY ÚPRAVY MPS

PŘEDNÁŠKA Č. 2 KONZULTACE Č. 1

PROF. JUDR. N. ROZEHNALOVÁ, CSc.

Obsah přednášky

1. Metody úpravy

- A) kolizní (charakteristika, kolizní normy)
- B) přímá

2. Vztahy mezi metodou kolizní a metodou přímou

PŘÍKLAD

Slečna Nováková pojala za manžela pana Abdula, státního příslušníka státu Izrael. Následně spolu žili část roku v ČR, část roku v Izraeli (pan Abdul byl obchodník). Měli spolu dvě děti. Paní Nováková - Abdulová se rozhodla pro rozvod.

ZÁKLADNÍ OTÁZKY: 1. KDE PODÁ NÁVRH NA ROZVOD, URČENÍ DĚTI DO PÉČE A URČENÍ VÝŽIVNÉHO

2. ČÍM SE BUDOU ŘÍDIT TYTO VZTAHY - JAKÝ JE JEJICH PRÁVNÍ REŽIM

3. CO BUDE S ROZHODNUTÍM, KTERÉ BY MĚLO BÝT ÚČINNÉ A V ČÁSTI VÝŽIVNÉHO VYKONATELNÉ NA ÚZEMÍ OBOU STÁTŮ?

NÁSTIN ŘEŠENÍ

1. KDE SE BUDU SOUDIT - VĚC MEZINÁRODNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO (URČENÍ PRAVOMOCI SOUDU)
2. PRÁVNÍ REŽIM - METODA KOLIZNÍ (NEMŮŽE BÝT METODA PŘÍMÁ) CO TO ZNAMENÁ? Z DOTČENÝCH PRÁVNÍCH ŘÁDŮ KOLIZNÍ NORMA VYBERE PRÁVNÍ ŘÁD.
3. CO S ROZHODNUTÍM - VĚC MEZINÁRODNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO - JAKÝ PROCES JE NUTNÉ ABSOLVOVAT, ABY ROZHODNUTÍ MĚLO NA ÚZEMÍ JINÉHO STÁTU STEJNÉ ÚČINKY JAKO V MÍSTĚ VYDÁNÍ

Příklad č. 2

Pan Novák je český státní příslušník, který se na důchod přesídlil do Portugalska, kde si koupil nemovitost. Tam i zemřel. Má být řešeno dědictví po něm. Má děti z prvního manželství, které žijí v ČR; v Portugalsku se znovu oženil a má zde manželku.

- Otázky: 1. ORGÁN KTERÉHO STÁTU BUDE POSUZOVAT DĚDICTVÍ?**
- 2. JAKÝM PRÁVNÍM ŘÁDEM SE BUDE TOTO ŘÍDIT?**
- 3. CO BUDE S ROZHODNUTÍM**

ČÁST I

METODA KOLIZNÍ

KOLIZNÍ METODA

- Obecná metoda

- **PODSTATA: VYCHÁZÍ Z PŘEDSTAVY STŘETU PRÁVNÍCH ŘÁDŮ, KOLIZE PRÁVNÍCH ŘÁDŮ - PROTO TAKÉ KOLIZNÍ**

KOLIZNÍ METODA

- VÝBĚR PROBÍHÁ DLE KOLIZNÍCH NOREM (VIZ DÁLE)
- VÝBĚR MŮŽE BÝT KOLIZNĚ SLEPÝ NEBO MATERIALIZOVANÝ, TEDY ZOHLEDŇUJÍCÍ OBSAH PRÁVNÍCH ŘÁDŮ
- ZPRAVIDLA V ZÁKLADNÍ PODOBĚ NENÍ ROZLIŠOVÁNO MEZI TUZEMSKÝM A ZAHRANIČNÍM PRÁVNÍM ŘÁDEM

Kolizní normy

- Funkce - úprava soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem výběrem použitelného (rozhodného) práva
- Neobsahuje věcnou úpravu - TEDY - CO SE Z NÍ NEDOZVÍM
- Prikazuje použití jiných (věcných) norem - TEDY - CO SE Z DOZVÍM

PŮVOD KOLIZNÍ NORMY

- JAKOU KOLIZNÍ NORMU POUŽÍJI?
- PRAVIDLO APLIKACE NORMY FORA (PRAVIDLO LEX FORI), POUŽÍJI KOLIZNÍ NORMU PLATNOU V MÍSTĚ SÍDLA SOUDU
- STŘET PRAMENŮ - VIZ PŘEDNÁŠKA O ZDROJÍCH PRÁVNÍ ÚPRAVY

STRUKTURA KOLIZNÍ NORMY

- ROZSAH - OKRUH PRÁVNÍCH VZTAHŮ ČI OTÁZEK, NA KTERÉ DOPADÁ - **PROBLÉM KVALIFIKACE - DALŠÍ PŘEDNÁŠKA**
- NAVÁZÁNÍ - HRANIČNÍ URČOVATEL - PROPOJUJE VZTAH S PRÁVNÍM ŘÁDEM
- VZOR:
- PRÁVNÍ POMĚRY DĚDICKÉ SE ŘÍDÍ PRÁVNÍM ŘÁDEM STÁTU, JEHOŽ BYL ZŮSTAVITEL PŘÍSLUŠNÍKEM V DOBĚ SMRTI

KOLIZNÍ NORMY

- KOLIZNÍ NORMY SLEPÉ:
- „PRÁVNÍ POMĚRY DĚDICKÉ SE ŘÍDÍM PRÁVNÍM ŘÁDEM **MÍSTA OBVYKLÉHO BYDLIŠTĚ ZEMŘELÉHO**“.
- KOLIZNÍ NORMY MATERIALIZOVANÉ:
- § 24 ZMPS Z ROKU 1963: VZTAHY MEZI RODIČI A DĚTMI, VČETNĚ VÝCHOVY A VÝŽIVY, ŘÍDÍ SE **PRÁVEM STÁTU, JEHOŽ PŘÍSLUŠNÍKEM JE DÍTĚ**. ŽIJE-LI DÍTĚ V ČESKÉ REPUBLICE, MOHOU BÝT TYTO VZTAHY POSUZOVÁNY PODLE PRÁVA ČESKOSLOVENSKEHO, JE-LI TO V ZÁJMU DÍTĚTE.

HRANIČNÍ URČOVATEL - DEFINICE

- SKUTEČNOST VÝZNAMNÁ PRO DANÝ DRUH PRÁVNÍCH VZTAHŮ NEBO OTÁZEK OZNAČENÝCH V NAVÁZÁNÍ KOLIZNÍ NORMY, KTERÁ ROZHODUJE O VÝBĚRU PRÁVA

Druhy hraničních určovatелů

■ SOUVISLOST S NĚKTERÝM PRVKEM PRÁVNÍHO VZTAHU

1) SE SUBJEKTEM

STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST (*LEX PATRIAE*)

➤ BYDLIŠTĚ, OBVYKLÉ BYDLIŠTĚ, SÍDLO

➤ DOMICIL (*LEX DOMICILII*)

➤ PRÁVNÍ ŘÁD, PODLE NĚHOŽ BYLA ZALOŽENA PO (*LEX INCORPORATIONIS*)

Druhy hraničních určovatelů

2) SE SKUTEČNOSTÍ, KTEROU VZNIKL PRÁVNÍ VZTAH

- MÍSTO UČINĚNÍ PRÁVNÍHO ÚKONU (*LEX LOCI ACTUS*)
- MÍSTO UZAVŘENÍ SMLOUVY (*LEX LOCI CONCLUSIONIS CONTRACTUS*)
- MÍSTO DELIKTU (*LEX LOCI DELICTI*)
- MÍSTO UDÁLOSTI ZAKLÁDAJÍCÍ NÁROK NA NÁHRADU ŠKODY (*LEX LOCI DELICTI COMMISSI*)
- MÍSTO VZNIKU ŠKODY (*LEX LOCI DAMNI INFECTI*)

Druhy hraničních určovatelů

- 3) S chováním účastníků, které je předmětem právního vztahu
 - Místo plnění (*lex loci solutionis*)
 - Místo výkonu práce (*lex loci laboris*)

Druhy hraničních určovatелů

- 4) S VĚCÍ NEBO HODNOTOU, KTERÁ JE NEPŘÍMÝM PŘEDMĚTEM PRÁVNÍHO VZTAHU
 - POLOHA VĚCI (*LEX REI SITAE*)
 - MÍSTO ODESLÁNÍ VĚCI (*LEX LOCI EXPEDITIONIS*)

Druhy hraničních určovatелů

- 5) S OBSAHEM PRÁVNÍHO VZTAHU, K NĚMUŽ SE PŘIDRUŽUJÍ DALŠÍ OTÁZKY NEBO KTERÝ JE ZÁKLADNÍM VZTAHEM PRO JINÉ AKCESORICKÝ VZTAH
- PRÁVNÍ ŘÁD, KTERÝM SE ŘÍDÍ ZÁKLADNÍ VZTAH (*LEX CAUSAE*)

Druhy hraničních určovatелů

■ VZTAH K JINÝM SKUTEČNOSTEM MAJÍCÍ VÝZNAM PRO PRÁVNÍ VZTAH

- 1) **VOLBA PRÁVA (*LEX ELECTA*)**
- 2) **MÍSTO SÍDLA SOUDU (*LEX FORI*)**

TYPY KOLIZNÍCH NOREM

■ JEDNOSTRANNÉ VS. DVOUSTRANNÉ

- JEDNOSTRANNÉ - STARŠÍ, VYMEZUJE PŮSOBNOST VLASTNÍHO PRÁVNÍHO ŘÁDU. NAPŘ. „NEMOVITOSTI LEŽÍCÍ VE STÁTĚ XY SE ŘÍDÍ PRÁVNÍM ŘÁDEM XY.“
- DVOUSTRANNÉ - NAVAZUJE NA KTERÝKOLI PRÁVNÍ ŘÁD. NAPŘ. „PRÁVNÍ POMĚRY DĚDICKÉ SE ŘÍDÍ PRÁVEM MÍSTA BYDLIŠTĚ ZESNULÉHO.“

TYPY KOLIZNÍCH NOREM

- SAMOSTATNÉ VS. NESAMOSTATNÉ
- SAMOSTATNÉ: STAČÍ PRO URČENÍ PRÁVNÍHO ŘÁDU SAMY
- NESAMOSTATNÉ: NESTAČÍ. ODKAZUJÍ NA JINOU KOLIZNÍ NORMU

TYPY KOLIZNÍCH NOREM

- DISPOZITIVNÍ VS. KOGENTNÍ
- DISPOZITIVNÍ: NAPŘ. ČLÁNEK 4 NAŘÍZENÍ ŘÍM I
- KOGENTNÍ: VĚTŠINA OSTATNÍCH - VIZ ZÁKON

DALŠÍ ČLENĚNÍ

- ROZŠIŘUJÍCÍ - ROZŠIŘUJE ROZSAH POUŽITÍ TUZEMSKÉHO PRÁVA
- VYLUČUJÍCÍ - Z ROZSAHU VYLUČUJE URČITOU SKUPINU A PRO NI SE POUŽÍJE TUZEMSKÉ PRÁVO
- SUBSIDIÁRNÍ - ZACHOVÁVÁ PLATNOST NAPŘÍKLAD ÚKONU SUBSIDIÁRNÍM POUŽITÍM JINÉHO PRÁVNÍHO ŘÁDU
- KN SPOJENÉ S HMOTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVOU
- VNITROSTÁTNÍHO PŮVODU ČI UNIFIKOVANÉ.....

PŘÍMÁ METODA

Přímá metoda

- OPROTI KOLIZNÍ METODĚ JE METODOU SPECIÁLNÍ
- SPÍŠE VÝJIMEČNÁ
- URČENA VÝLUČNĚ K ÚPRAVĚ SOUKROMOPRÁVNÍCH VZTAHŮ S MEZINÁRODNÍM PRVKEM
- PŘÍMÉ STANOVENÍ PRÁV A POVINNOSTÍ ÚČASTNÍKŮ SOUKROMOPRÁVNÍCH VZTAHŮ S MEZINÁRODNÍM PRVKEM
- BEZPROSTŘEDNÍ POUŽITÍ

PŘÍMÉ NORMY - VZOR

- ODPOVĚĎ NA NABÍDKU, KTERÁ SE JEVÍ PŘIJETÍM, AVŠAK OBSAHUJE DODATKY, OMEZENÍ NEBO JINÉ ZMĚNY, JE ODMÍTNUTÍM NABÍDKY A JE PROTINABÍDKOU.
- PRODÁVAJÍCÍ JE POVINEN ZBOŽÍ DODAT DO MÍSTA URČENÉHO VE SMLOUVĚ

Přímé normy

■ ZÁKLADNÍ ZNAKY

- BEZPROSTŘEDNOST ÚPRAVY (OBSAHUJÍ HMOTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVU PRÁV A POVINNOSTÍ ÚČASTNÍKŮ)
- BEZPROSTŘEDNOST POUŽITÍ (NEMUSÍ PŘEDCHÁZET POUŽITÍ JINÉ NORMY)
- ÚPRAVA POUZE VZTAHŮ S MEZINÁRODNÍM PRVKEM

Přímé normy

- Prameny přímých norem
- Mezinárodní smlouvy

- ❖ Součást právních řádů smluvních států => stát s nimi zachází jako se svými normami => odpadá problém s používáním cizího práva

- ❖ V právních rádech smluvních států vzniká pro určité vztahy s mezinárodním prvkem jednotné hmotné právo => unifikace hmotného práva - mezinárodně unifikované přímé normy

Přímé normy

- Vnitrostátního původu
- ❖ Výjimečné
- ❖ Normy upravující postavení cizinců v soukromoprávních vztazích (např. §48/3 ZP)
- ❖ Různé názory - tento autor nesdílí možnost pramene vnitrostátního původu

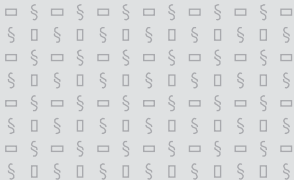

PŘEHLED

- Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, č. 160/1991 Sb.
- Úmluva OSN o promlčení při mezinárodní koupi zboží. Protokol doplňující Úmluvu OSN o promlčení při mezinárodní koupi zboží, č. 161/1991 Sb.
- Úmluva o mezinárodní železniční dopravě (COTIF), č. 8/1985 Sb.
- Úmluva o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké dopravě, č. 15/1935 Sb. změněná Protokolem, kterým se mění
- Úmluva o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké dopravě, č. 15/1966 Sb.
- Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě, č. 11/1975 Sb.
- Úmluva OSN o námořní přepravě zboží, č. 193/1996 Sb.

NORMY PŘÍMÉ V. NORMY KOLIZNÍ

- PŘÍMÉ V. KOLIZNÍ
- PŘÍMÁ ÚPRAVA V. ODKAZ NA HMOTNÉ NORMY
- MEZINÁRODNÍ SMLOUVA V. VŠECHNY ZDROJE ÚPRAVY
- PŘÍMÁ APLIKACE (DÍKY ZDROJI ÚPRAVY)
- SPECIÁLNÍ V. UNIVERSÁLNÍ

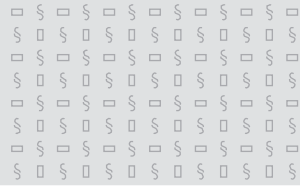

Vztah metody přímé a metody kolizní

- URČITÝ VZTAH SPADÁ DO PŘEDMĚTU ÚPRAVY MEZINÁRODNĚ SJEDNANÉHO SOUBORU PŘÍMÝCH NOREM => POUŽIJEME TYTO NORMY

- V MEZÍCH PŘEDMĚTU ÚPRAVY NAHRAZUJE PŘÍMÁ METODA METODU KOLIZNÍ (SPECIALITA)

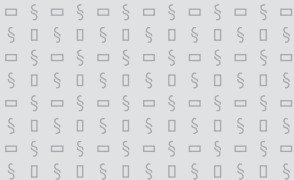

Vztah metody přímé a metody kolizní

■ Vnější meze přímé úprava

- Mezinárodně sjednaný soubor přímých norem má svůj předmět úpravy = právní vztahy, na které dopadá
 - ❖ Věcná stránka (druhy vztahů)
 - ❖ Mezinárodní prvek

Vztah metody přímé a metody kolizní

■ VNITŘNÍ MEZE PŘÍMÉ ÚPRAVY

➤ MEZINÁRODNĚ SJEDNANÝ SOUBOR NOREM NEUPRAVUJE VŠECHNY OTÁZKY, KTERÉ SPADAJÍ DO JEHO PŘEDMĚTU ÚPRAVY

➤ OTÁZKY, KTERÉ NEJSOU UPRAVENY, SE ŘÍDÍ KOLIZNÍMI NORMAMI STÁTU MÍSTA SUDIŠTĚ

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

DĚKUJI

